

מה שנאמר בחולין ששוק של שלמים הוא מן הארכובה ולמעלה, הם הסבירו ששם זה לשון מקרא, והוא שונה מלשון התלמוד.

אם כן, יש כאן מחלוקת בין התוספות ישנים (שמחברם על מסכת יומא הוא בעל הסמ"ג) לבין התוספות במנחות דף לז ע"א (שהם תוספות רבינו שמשון משנץ). התוספות במנחות (הובאו דבריהם לעיל בפרק א) כתבו שהחילוק הוא בין שוק של אדם לבין שוק של בהמה; ואילו התוספות ישנים כתבו שהחילוק הוא בין לשון המקרא ללשון התלמוד.

האחרונים (דבריהם יובאו בפרק הבא) נקטו כדברי התוספות במנחות.

לכאורה קשה על תוספות ישנים מהראיות שהובאו לעיל, שגם בנביאים ובכתובים החלק שלמטה מהברך באדם נקרא "שוק". התוספות ישנים יתרוצו ש"לשון התורה לחוד, ולשון נביאים לחוד ולשון חכמים לחוד"¹⁰, ובעניין זה לשון נביאים היא כלשון חכמים.

לכן ההבדל בין התוספות לתוספות ישנים יהיה רק בשוק באדם שמוזכר בתורה.

ואמנם יש מקום אחד בלבד בתורה שבו מוזכר שוק אדם, בדברים פרק כח פסוק לה: יִבְרָכָה ה' בְּשָׂחִין רַע עַל הַבְּרָכִים וְעַל הַשְּׂקִים אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִרְפֹּא מִפָּה רִגְלָךְ וְעַד קַדְקֶדְךָ.

וצריך להבין למה הוזכרו דוקא הברכים והשוקיים יותר משאר הגוף שמעליהם. לשאלה זו מתייחס האבן עזרא שם:

על הברכים ועל השוקיים - כי בהיות השחין שם קשה לסור. אשר לא תוכל להרפא - בעבור היותם מחוץ לגוף.

בדבריו "מחוץ לגוף" כוונתו לחלק מהגוף החשוף לחוץ, ובגלל חשיפתו "אשר לא תוכל להרפא" - הוא בקושי מתרפא. וכן פירש את דבריו המהדיר לאבן עזרא בחומש "תורת חיים". מכאן ש"שוק" הוא מתחת לברך, שהוא החלק שלעיתים אינו מכוסה בבגדים.

כעין דברי האבן עזרא נראה לבאר ששחין החשוף לעין כל יש בו גנאי גדול וקלון, והוא מוכיח שהשחין בא לו מחמת עוונותיו¹¹, כמו שאמרו במסכת ברכות דף ה':

אמר רבי יוחנן: נגעים ובנים אינן יסורין של אהבה. ונגעים לא? והתניא: כל מי שיש בו אחד מארבעה מראות נגעים הללו - אינן אלא מזבח כפרה! ... הא בצנעא (רש"י: תחת בגדיו), הא בפרהסיא.

נגעים במקום גלוי אינם נחשבים ליסורין של אהבה, שכיון שנגלה קלונו ברבים, מראים בכך מן השמים שלוקה על עוונותיו.

¹⁰ כך כתבו התוספות במסכת קידושין דף לז ע"ב, אף שבגמרא (עבודה זרה נח: וחולין קלז:) אמרו רק "לשון תורה לעצמה לשון חכמים לעצמן".

¹¹ לפירוש האבן עזרא קשה, הרי יכול ללבוש בגדים ארוכים כדי להתרפא, ולמה אמרה תורה "אשר לא תוכל להרפא"? ואילו לפירוש זה ניחא, שבבגדים ארוכים עדיין הוא מתבייש, כיון שהרואים מבינים שהוא לובשם כדי לכסות את הנגע, שכן לא היו רגילים ללבוש בזמנם בגדים ארוכים, כפי שיבואר בסמוך בדברי הרשב"א בברכות. וגם אפשר שהוא מתבייש יותר מעצם לבושו המשונה, גם אם אין הרואים מבינים למה הוא עושה כן.